

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 26 września 2018 r.

Druk nr 951

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie,
wnosimy projekt uchwały

w 70. rocznicę śmierci Kardynała Augusta Hlonda Prymasa Polski.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały
upoważniamy senatora Czesława Ryszkę.

(-) Grzegorz Bierecki	(-) Marek Pęk
(-) Adam Gawęda	(-) Wojciech Piecha
(-) Jan Hamerski	(-) Leszek Piechota
(-) Maciej Łuczak	(-) Krystian Probierz
(-) Ryszard Majer	(-) Zdzisław Pupa
(-) Marek Martynowski	(-) Czesław Ryszka
(-) Andrzej Mioduszewski	(-) Krzysztof Słoń
(-) Bogusława Orzechowska	(-) Rafał Ślusarz
(-) Grzegorz Peczkis	

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w 70. rocznicę śmierci Kardynała Augusta Hlonda Prymasa Polski

22 października 2018 r. przypada 70. rocznica śmierci Kardynała Augusta Hlonda, Wielkiego Prymasa II Rzeczypospolitej – jak nazwał go Jan Paweł II. Jego bogate, pełne znaczących wydarzeń życie, należy przypisać do czterech okresów najnowszej historii Polski.

Dzieciństwo i wczesną młodość (1881-1893) spędził na Górnym Śląsku, w patriotycznej, bardzo religijnej rodzinie (z dwanaściorga dzieci Hlondów, czterech zostało kapłanami, a dwie zakonnkami). Kolejne 7 lat przebywał we Włoszech, pogłębiając formację duchową w zgromadzeniu księży salezjanów. Jako kleryk i młody kapłan w latach 1900-1909 kierował salezjańskimi zakładami w Oświęcimiu, Krakowie i Przemyślu. Następnie przez kolejnych 13 lat pracował w Wiedniu, pełniąc m.in. funkcję prowincjała rozległej salezjańskiej inspektorii austriacko-niemiecko-węgierskiej. Po ostatecznym ustaleniu granic II Rzeczypospolitej został mianowany przez papieża Piusa XI administratorem apostolskim polskiej części Górnego Śląska (od 1922 r.) i wkrótce został jej pierwszym biskupem (1925-1926). Od podstaw tworzył diecezję katowicką. Mianowany w czerwcu 1926 r. arcybiskupem metropolitą gnieźnieńsko-poznańskim i Prymasem Polski, rok później otrzymał godność kardynała.

W swojej misji August Hlond starał się być zwornikiem jedności państwa i Kościoła, dążył do ożywienia życia religijnego, dbał o potrzebujących, bezrobotnych oraz najbiedniejszych, tworząc Radę Społeczną przy Prymasie Polski czy zakładając w Poznaniu Katolicką Szkołę Pielęgniarstwa.

Znaczące były jego odezwy oraz listy pasterskie, w których podejmował najistotniejsze problemy społeczne. Kilka z tych listów, m.in. „O zadaniach katolicyzmu wobec walki z Bogiem” (1932), „O chrześcijańskie zasady życia państwowego” (1932), „O ducha chrześcijańskiego w Polsce” (1934), „O katolickie zasady moralne” (1936), uważa się za prekursorskie dla późniejszych uchwał II Soboru Watykańskiego.

Kardynał August Hlond miał też swój udział w Kościele powszechnym: uczestniczył w licznych kongresach i zjazdach międzynarodowych, m.in. reprezentował Kościół katolicki w Polsce na Kongresie Eucharystycznym w Kartaginie (1930), Dublinie (1932), w Buenos Aires (1934), Budapeszcie (1938). Był trzykrotnie legatem papieskim: na Kongresie Eucharystycznym w Lublanie (dwukrotnie w 1935 i 1939), oraz na Kongresie Chrystusa Króla w Poznaniu (1937).

Podróżując po świecie, interesował się żywo apostołstwem misyjnym. W 1927 r. zorganizował w Poznaniu Międzynarodowy Kongres Misyjny. W tym duchu trzeba widzieć również jego troskę o duszpasterstwo emigracyjne i założenie Towarzystwa Chrystusowego dla Wychodźców, obecnie Zgromadzenia Księża Chrystusowców, którego celem jest opieka duszpasterska nad polską emigracją.

Okres II wojny światowej spędził na przymusowej emigracji we Włoszech, Francji, Szwajcarii i w Niemczech. Będąc za granicą, Prymas przekazywał światu informacje o zbrodniach popełnianych przez Niemców na polskim narodzie, troszczył się o polskich jeńców w obozach niemieckich, wyrabiał dokumenty uchodźcom. 3 lutego 1944 r. Prymas został aresztowany przez Gestapo. 14 miesięcy przebywał kolejno w trzech niemieckich więzieniach, w których usiłowano wymusić na nim kolaborację z Trzecią Rzeszą, którą zdecydowanie odrzucił.

Uwolniony 1 kwietnia 1945 r. przez oddziały amerykańskie, udał się do Rzymu, gdzie otrzymał od Piusa XII nadzwyczajne pełnomocnictwa, aby utworzyć polską administrację kościelną na Ziemiach Zachodnich i Północnych oraz mianować administratorów apostolskich z prawami biskupów ordynariuszy dla nie obsadzonych diecezji. W 1946 r. został arcybiskupem gnieźnieńskim i warszawskim.

W nowej rzeczywistości ustrojowej państwa Prymas August Hlond stał się mężem opatrnościowym, wzorem zachowania honoru wobec komunistycznego ustroju. Nie mogąc wiele uczynić w kwestiach politycznych, wobec panującej biedy, apelował o dobroczynność Kościoła, sam też nie pozwolił się wyprzedzić nikomu w pomaganiu potrzebującym. Mając kontakty z zagranicznymi instytucjami charytatywnymi, osobiście rozdzielał dary biednym, którzy mieszkali w pobliżu jego rezydencji.

Zmarł 22 października 1948 r., kilka dni po prostym zabiegu chirurgicznym. W ostatnim słowie powiedział: „Zawsze pracowałem dla Kościoła św., dla rozszerzenia Królestwa Bożego, dla Polski, dla dobra Narodu Polskiego”.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
